

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Iwona Koper (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Władysław Pawlak

w sprawie ze skargi uczestniczki postępowania
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Okręgowego w G.
z dnia 18 czerwca 2015 r., sygn. akt III Ca (...),
w sprawie z wniosku T. M.
przy uczestnictwie I. M.
o podział majątku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 czerwca 2017 r.,

- 1) stwierdza niezgodność z prawem zaskarżonego postanowienia w pkt I e w zakresie podwyższającym kwotę tytułem zwrotu przez uczestniczkę nakładów na rzecz wnioskodawcy ponad kwotę 34 705 zł (trzydzieści cztery tysiące siedemset pięć);**
- 2) oddala skargę w pozostałym zakresie;**
- 3) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwotę 900 zł (dziewięćset) tytułem kosztów postępowania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. w sprawie z wniosku T. M. z udziałem I. M. o podział majątku postanowieniem z dnia 28 stycznia 2015 r.: ustalił skład i wartość majątku wspólnego byłych małżonków, w którym mają oni równe udziały, ustalił, że wnioskodawca dokonał nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny w kwocie 13 250 zł, stanowiącej koszt wykonania ogrodzenia i bramy (pkt III), dokonał podziału majątku wspólnego, w ramach którego przyznał wnioskodawcy na wyłączną własność działkę nr 81/23 o wartości 62 500 zł, zaś uczestniczce działkę nr 81/22 o takiej samej wartości, zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwotę 3 215,24 tytułem wyrównania udziału w majątku wspólnym, zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 3 455 tytułem zwrotu części nakładów poczynionych przez wnioskodawcę na majątek wspólny po ustaleniu, że nakład ten stanowią koszty wykonania $\frac{1}{4}$ ogrodzenia wykonanego przez wnioskodawcę i koszt bramy 570 zł (pkt VIII), w pozostałym zakresie wniosek oddalił.

Sąd Okręgowy w G. rozpoznając sprawę na skutek apelacji wnioskodawcy dokonał własnych ustaleń faktycznych i odmiennie niż Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawca dokonał nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny (pkt III postanowienia Sądu Rejonowego) których wysokość w części dotyczącej wykonania ogrodzenia i bramy wynosi wysokości 13 820 zł. Nadto ustalił, że wnioskodawca otrzymał od matki darowiznę kwoty 35 000 zł, i przeznaczył ją na zakup działek, które weszły do majątku wspólnego małżonków. Kwota ta stanowiła wówczas równowartość $\frac{1}{2}$ ceny zakupu działek. Wartość tego nakładu wnioskodawcy na majątek wspólny wynosi obecnie 62 500 zł.

W następstwie tego, zaskarżonym postanowieniem zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w pkt III przez ustalenie, że wartość nakładów wnioskodawcy na majątek wspólny (stanowiąca sumę nakładów w kwotach 13 820 zł i 35 000 zł), wynosi 48 820 zł (pkt I b) oraz w pkt VIII przez zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy w miejsce kwoty 3 455 zł kwoty 65 955 zł (62 500 zł plus 3 455 zł) tytułem zwrotu nakładów wnioskodawcy na majątek wspólny (pkt I e).

Uczestniczka zaskarżyła postanowienie Sądu Okręgowego w powyższym zakresie skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Zarzuciła naruszenie art. 45 § 1 k.r.o., art. 46 k.r.o. w zw. z art. 684 k.p.c. i art. 567 § 1 i 3 k.p.c. przez błędne przyjęcie do wyliczenia nakładów wnioskodawcy na majątek wspólny nominalnej wartości darowizny, a nie jej wartości z dnia działu oraz naruszenie art. 43 § 1 k.r.o., art. 45 § 1 k.r.o. i art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 212 § 1 k.c. oraz art. 567 § 1 i 3 k.p.c. przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że małżonek zobowiązany do zwrotu nakładów poniesionych z majątku odrębnego drugiego małżonka na majątek wspólny jest zobowiązany do zwrotu całości nakładów, nie zaś tylko tej ich części, która odpowiada udziałowi w majątku wspólnym przyznanemu mu w postępowaniu o podział majątku. Podniosła, że Sąd Okręgowy nie dostrzegł, iż nakład wnioskodawcy z majątku odrębnego zwiększał także tę część majątku wspólnego, która przypadła jemu, więc wnioskodawca otrzymał zwrot nakładów dwukrotnie.

Nadto zarzuciła naruszenie art. 382 k.p.c., art. 385 k.p.c., art. 386 § 1 i 4 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c., art. 316 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 567 § 1 i 3 k.p.c. i art. 684 k.p.c. polegające na błędnym wyliczeniu wartości nakładów wnioskodawcy i błędzie rachunkowym w obliczeniu dopłaty co spowodowało poniesienie przez uczestniczkę szkody w kwocie 31 250 zł.

Wskazała na sprzeczność postanowienia z art. 43 § 1 k.r.o., art. 45 § 1 k.r.o., art. 46 k.r.o., w zw. z art. 212 § 1 k.c. oraz art. 567 § 1 i 3 k.p.c. i art. 684 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519² § 1 k.p.c. można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia co do istoty sprawy sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a dokonanie zmiany lub uchylene tego postanowienia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wydane w niniejszej sprawie przez Sąd drugiej instancji postanowienie co do istoty sprawy nie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną (art. 519¹ § 2 k.p.c.), brak jest również ustawowej podstawy do złożenia skargi o wznowienie postępowania.

Orzeczenie niezgodne z prawem w rozumieniu art. 519² § 1 k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c., to orzeczenie, które jest niewątpliwie sprzeczne z zasadami i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami i ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć, albo zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Niezgodność orzeczenia z prawem powodująca odpowiedzialność odszkodowawczą musi więc mieć charakter kwalifikowany, elementarny, oczywisty tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechę bezprawności (wyrok SN z dnia 21 lutego 2007 r., I CNP 71/06 nie publ.).

Podstawę żądania przez każdego z małżonków rozliczenia w postępowaniu o podział majątku wspólnego zwrotu wydatków, (tj. kosztów związanych z pozyskaniem rzeczy, których rozliczenia w istocie dotyczy skarga) i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny, za wyjątkiem zużytych na zaspokojenie potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności, stanowi art. 45 § 1 zdanie drugie i § 2 k.r.o. oraz dalsze wymienione w skardze przepisy o dziale spadku i zniesieniu współwłasności.

W stanie faktycznym ustalonym przez Sąd drugiej instancji, wnioskodawca dokonał nakładu ze swojego majątku osobistego, pochodzącego z darowizny, uczynionej na jego rzecz przez matkę, na majątek wspólny pokrywając 1/2 ceny nabycia dwóch działek. Strony były zgodne co do tego, że wartość każdej z działek w chwili orzekania wynosiła 62 500 zł, w związku z tym Sąd Okręgowy przyjął dla potrzeb określenia spłaty należnej wnioskodawcy od uczestniczki, że wartość tego nakładu odpowiada obecnie kwocie 62 500 zł. Natomiast łączną wartość nakładów wnioskodawcy, z uwzględnieniem nakładu na pokrycie ceny działek (według cen z daty jego dokonania) ustalił na kwotę 48 820 zł. Jednocześnie przyznał każdemu z byłych małżonków na wyłączną własność jedną działkę o aktualnej wartości 62 500 zł każda. Wartość majątku wspólnego ustalił na kwotę 135 505,90 zł, wnioskodawcy przyznał składniki majątkowe o wartości 68 930,47 zł, a uczestniczce o wartości 66 575,43 zł i zasądził na rzecz uczestniczki dopłatę w kwocie 1177,52 zł oraz zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 65 955 zł tytułem zwrotu nakładów. W ten sposób wnioskodawca otrzymał połowę

majątku i zwrot całości nakładu kosztem uczestniczki, zamiast ½ nakładu w kwocie 31 500 zł. Nakład zwiększył bowiem majątek uczestniczki jedynie o taką kwotę. Uczestnik, który dokonał nakładu, a któremu nie został przyznany przedmiot majątkowy o zwiększonej w podany sposób wartości powinien otrzymać zwrot całości nakładu, jednak taki stan rzeczy w sprawie nie wystąpił.

Zaskarżone postanowienie w zakresie podwyższającym kwotę tytułem zwrotu przez uczestniczkę nakładów na rzecz wnioskodawcy ponad 34 705 zł rażąco narusza art. 45 § 1 k.r.o. i przez jego wydanie została wyrządzona uczestniczce szkoda. Natomiast skutku takiego nie powoduje sprzeczność w określeniu wysokości nakładów wnioskodawcy między pkt 1 b i 1 e zaskarżonego postanowienia, co skutkuje oddaleniem dalej idącej skargi.

Z tych względów należało uznać, że spełnione zostały przesłanki określone w art. 519² § 1 k.p.c. i na podstawie art. 424¹¹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w związku z art. 13 § 2, art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c.

jw

r.g.